SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 1. junija 2006*

V zadevi C-453/04,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Landgericht Berlin (Nemčija) z odločbo z dne 31. avgusta 2004, ki je prispela na Sodišče 28. oktobra 2004, v postopku, ki ga je sprožil

innoventif Limited,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, R. Schintgen, sodnik, R. Silva de Lapuerta, sodnica, P. Kūris in L. Bay Larsen (poročevalec), sodnika,

generalni pravobranilec: A. Tizzano,
sodni tajnik: R. Grass,

* Jezik postopka: nemščina.

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za nemško vlado C. Schulze-Bahr, zastopnica,

– za špansko vlado F. Díez Moreno, zastopnik,

– za slovaško vlado R. Procházka, zastopnik,

– za Komisijo Evropskih skupnosti G. Braun, zastopnik,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 43 ES in 48 ES.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru pravnega sredstva, ki ga je vložila innoventif Limited (v nadaljevanju: innoventif) proti odločbi Amtsgericht Charlottenburg, s katero je to zavrnilo njen predlog za vpis njene podružnice s sedežem v Nemčiji v nacionalni trgovinski register, z obrazložitvijo, da je družba innoventif zavrnila plačilo predujma za predvidene stroške objave dejavnosti družbe, navedene v njenem aktu o ustanovitvi.

Pravni okvir

Pravo Skupnosti

3 Prva direktiva Sveta 68/151/EGS z dne 9. marca 1968 o uskladitvi zaščitnih ukrepov za varovanje interesov družbenikov in tretjih oseb, ki jih države članice zahtevajo od gospodarskih družb v skladu z drugim odstavkom člena 58 Pogodbe, zato da se oblikujejo zaščitni ukrepi z enakim učinkom v vsej Skupnosti (UL L 65, str. 8, v nadaljevanju: Prva direktiva), se uporablja za kapitalske družbe. Njen cilj je varstvo interesov tretjih oseb, ki poslujejo s tem družbami, in med drugim določa odprtje datoteke, ki združuje določeno število informacij. Ta datoteka se vodi za vsako družbo, ki je vpisana v krajevno pristojni trgovinski register.

4 Člen 2(1)(a) Prve direktive določa:

„1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev obveznosti družb, da objavijo najmanj naslednje dokumente in podatke:

(a) akt o ustanovitvi in statut, če imata obliko posebnega dokumenta.“

5 Člen 3(2) in (4) Prve direktive določa:

„2. Vsi dokumenti in podrobni podatki, ki se morajo objaviti v skladu s členom 2, se shranijo v datoteki ali vpišejo v register […]

[…]

4. Dokumenti in podatki iz odstavka 2 se objavijo v nacionalnem uradnem listu, ki ga za ta namen določi država članica, v celotnem besedilu ali njegovem delu ali z navedbo napotila k dokumentu, ki je shranjen v datoteki ali vpisan v register.“

6 Enajsta direktiva Sveta 89/666/EGS z dne 21. decembra 1989 o razkritjih podružnic, ki jih v državi članici odprejo nekatere oblike družb, za katere velja zakonodaja druge države (UL L 395, str. 36, v nadaljevanju: Enajsta direktiva) se nanaša na podružnice kapitalskih družb.

7 Člen 1(1) Enajste direktive določa:

„Dokumenti in podatki o podružnici, odprti v državi članici s strani družbe, za katero velja zakonodaja druge države članice in za katero se uporablja [Prva] direktiva […] se razkrijejo na podlagi zakonodaje države članice podružnice v skladu s členom 3 navedene direktive.“

8 Člen 2(1) Enajste direktive določa seznam dokumentov in podatkov, ki jih je treba razkriti v državi članici, kjer ima podružnica sedež. Odstavek 2(b) istega člena državi članici, v kateri je odprta podružnica, dopušča, da določi dodatne obveznosti glede razkritja, ki se med drugim nanašajo na „ustanovitveni dokument, družbeno pogodbo in statut, če so ti v obliki posebnega dokumenta, v skladu s členom 2(1)(a), (b) in (c) [Prve] direktive“.

9 Člen 4 Enajste direktive določa, da država članica, v kateri je odprta podružnica, lahko določi uporabo drugega uradnega jezika Evropske skupnosti ter overjen prevod objavljenih listin, zlasti za objavo iz člena 2(2)(b) navedene direktive.

Nacionalno pravo

10 Člen 8(1) in (2) zveznega zakona o stroških postopka v nepravdnih zadevah (Gesetz über die Kosten in Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit) z dne 26. julija 1957 (BGBl. 1957 I, str. 960, v nadaljevanju: KostO), naslovljen „Predujmi“, določa:

„(1) V primeru upravnih postopkov, ki se začnejo na predlog, plača oseba, ki je zavezana za plačilo stroškov, predujem, ki zadošča za njihovo kritje […]

(2) V primeru upravnih postopkov, ki se začnejo na predlog, se ti izvedejo le pod pogojem plačila predujma ali varščine.“

11 Člen 14 KostO, naslovljen „Odmera stroškov, ugovor, pritožba“, določa:

„(1) Stroške odmeri sodišče, ki odloča o zadevi ali je nazadnje odločalo o zadevi, čeprav so nastali pri sodišču, kateremu je bila zadeva predložena […]

(2) Sodišče, ki je odmerilo stroške, odloči o ugovoru, ki ga zoper odmero stroškov vložita dolžnik in ministrstvo za finance.

(3) Dolžnik in ministrstvo za finance lahko vložita pritožbo zoper odločbo, ki je bila sprejeta na podlagi ugovora, če vrednost izpodbijanega dela odločbe presega 200 EUR.“

12 Nemški trgovinski zakonik (Handelsgesetzbuch) z dne 10. maja 1897 (RGBl. 1897, str. 219), kot je bil nazadnje spremenjen s členom 1 zakona z dne 15. decembra 2004 (BGBl. 2004 I, str. 3408, v nadaljevanju: HGB), ureja vpis podružnic v trgovinski zakonik.

13 Njegov člen 13 b, naslovljen „Podružnice družb z omejeno odgovornostjo s sedežem na nacionalnem ozemlju “, v odstavkih 2 in 3 določa:

„(2) Ustanovitev podružnice prijavijo poslovodje. Prijavi je priložen overjen prepis družbene pogodbe.

(3) Vpis vsebuje tudi podatke iz člena 10(1) in (2) zakona o družbah z omejeno odgovornostjo.“

14 V zvezi s podružnicami družb z omejeno odgovornostjo s sedežem v tujini člen 13 g(2) in (3) HGB določa:

„(2) Prijavi je treba priložiti overjen prepis družbene pogodbe, in če navedena pogodba ni sestavljena v nemškem jeziku, overjen prevod v ta jezik. […]

(3) Vpis ustanovitve podružnice vsebuje podatke iz člena 10(1) in (2) zakona o družbah z omejeno odgovornostjo […].“

15 Člen 10 zakona o družbah z omejeno odgovornostjo (Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung) z dne 20. aprila 1892 (RGBl. 1892, str. 477), kot je bil nazadnje spremenjen s členom 13 zakona z dne 9. decembra 2004 (BGBl. 2004 I, str. 3214, v nadaljevanju: GmbHG), naslovljen „Vpis v trgovinski register“, v odstavku 1 določa:

„Vpis v trgovinski register vsebuje firmo in sedež družbe, dejavnost podjetja […] in njihova pooblastila za zastopanje.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

16 Innoventif, družba z omejeno odgovornostjo, ustanovljena po angleškem pravu in s sedežem v Birminghamu (Združeno kraljestvo), je bila vpisana v Companies House Cardiffa (Združeno kraljestvo) 1. aprila 2004. Dejavnost te družbe je izčrpno opisana v točki 3 njenega akta o ustanovitvi, ki ima naslov „The objects of which the Company is established are“. Točka 3 vsebuje 23 točk, in sicer točke od A do W, in obsega več strani.

17 Družba innoventif je 13. aprila 2004 ustanovila podružnico s sedežem v Berlinu in pri Amtsgericht Charlottenburg predlagala njen vpis v trgovinski register.

18 S sklepom z dne 23. aprila 2004 je Amtsgericht Charlottenburg za predlagani vpis določilo pogoj plačila predujma za stroške v višini 3000 EUR. Ta znesek je določilo na podlagi predvidenih stroškov za objavo dejavnosti, ki je opisana v aktu o ustanovitvi družbe innoventif, pri čemer je menilo, da opis iz točke 3, od A do W, tega akta ustreza dejavnosti družbe in da ga je zato treba v register vpisati v celoti.

19 Družba innoventif je menila, da njena dejavnost izhaja samo iz točke 3, A in B, njenega akta o ustanovitvi, in je zato 18. maja 2004 v skladu s členom 14(2) KostO pri Amtsgericht Charlottenburg vložila ugovor.

20 Slednje je ugovor zavrnilo z obrazložitvijo, da se predujem za predvidene stroške, kot je ta, ki je sporen v postopku v glavni stvari, zahteva takrat, ko je verjetno, da se zavezanec za plačilo stroškov postopka ne zaveda višine stroškov, ki jih bo moral kriti.

21 Družba innoventif je v skladu s členom 14(3) KostO vložila pritožbo pri predložitvenem sodišču, pri čemer je navajala, da je plačilo predujma v zahtevanem znesku v nasprotju z Enajsto direktivo in krši načelo svobode ustanavljanja.

22 Po mnenju Landgericht Berlin je odgovor na vprašanje, ali je vpis podružnice družbe innoventif v trgovinski register lahko podrejen plačilu predujma za predvidene stroške objave dejavnosti družbe innoventif, kot to zahteva nacionalna ureditev, odvisen od razlage členov 43 ES in 48 ES.

23 V teh okoliščinah je Landgericht Berlin prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je združljivo s svobodo ustanavljanja družb, določeno v členih 43 ES in 48 ES, da je v […] Nemčiji vpis v trgovinski register podružnice kapitalske družbe s sedežem [v Združenem kraljestvu] pogojen s plačilom predujma za predvidene stroške objave dejavnosti družbe, kot je opredeljena v ustreznih določbah Memorandum of Association (akt o ustanovitvi družbe)?“

Vprašanje za predhodno odločanje

Dopustnost

24 Komisija Evropskih skupnosti in španska vlada dvomita o dopustnosti vprašanja za predhodno odločanje.

25 Komisija meni, da je vprašanje lahko nedopustno, saj predložitveno sodišče ni navedlo razlogov, zaradi katerih je postavilo to vprašanje.

26 V zvezi s tem je treba spomniti, da je Sodišče vztrajalo pri pomembnosti tega, da nacionalni sodnik navede jasne razloge, ki so mu vzbudili dvom o razlagi prava Skupnosti in zaradi katerih meni, da je treba na Sodišče nasloviti vprašanja za predhodno odločanje. Tako je Sodišče presodilo, da mora nacionalni sodnik nujno vsaj minimalno obrazložiti razloge, zakaj je izbral določbe Skupnosti, katerih razlago predlaga, in povezavo, ki jo je ugotovil med temi določbami in nacionalno zakonodajo, ki se uporablja v sporu (glej zlasti sklep z dne 8. oktobra 2002 v zadevi Viacom, C-190/02, Recueil, str. I-8287, točka 16, in sodbo z dne 6. decembra 2005 v združenih zadevah ABNA in drugi, C-453/03, C-11/04, C-12/04 in C-194/04, ZOdl., str. I-10423, točka 46).

27 V postopku v glavni stvari pa je predložitveno sodišče po eni strani določilo dejanski in pravni okvir, v katerega je postavljeno vprašanje, ki ga je zastavilo, po drugi strani pa je zgoščeno, vendar zadostno navedlo, da je razlog, zaradi katerega je postavilo vprašanje za predhodno odločanje, ta, da se sprašuje, ali bi zahteva, ki jo nacionalna ureditev določa glede predujma za predvidene stroške objave dejavnosti družbe, ki ima sedež v drugi državi članici in je vložila predlog za vpis svoje podružnice v nacionalni trgovinski register, lahko ovirala izvrševanje svobode ustanavljanja, ki jo ima ta družba na podlagi Pogodbe ES.

28 Po mnenju španske vlade je vprašanje za predhodno odločanje nedopustno zato, ker zadeva razlago nacionalnega predpisa.

29 V zvezi s tem je treba poudariti, da je pristojnost Sodišča omejena na preizkus določb prava Skupnosti (glej sklep z dne 21. decembra 1995 v zadevi Max Mara, C-307/95, Recueil, str. I-5083, točka 5). Nacionalno sodišče mora presoditi pomen nacionalnih

določb in način njihove uporabe (glej sodbo z dne 7. decembra 1995 v zadevi Ayuntamiento de Ceuta, C-45/94, Recueil, str. I-4385, točka 26).

30 V postopku v glavni stvari je predložitveno sodišče izključno pristojno za to, da po eni strani določi, ali je treba zahtevati tak predujem za stroške, kot je določen v členu 8 KostO, in da po drugi strani v takem primeru izračuna njegov znesek in zavrne predlog za vpis v primeru neplačila, medtem ko je za odgovor na vprašanje, ali je zahtevo za tak predujem mogoče šteti za oviro pri svobodi ustanavljanja, pristojno Sodišče.

31 Iz tega sledi, da je vprašanje za predhodno odločanje dopustno.

Temelj

32 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali člena 43 ES in 48 ES nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki vpis v trgovinski register podružnice družbe z omejeno odgovornostjo s sedežem v drugi državi članici podreja plačilu predujma za predvidene stroške objave dejavnosti družbe, ki je opisana v aktu o ustanovitvi te družbe.

33 Najprej je treba ugotoviti, da je zahteva, da je treba v državi članici, v kateri ima sedež podružnica družbe s sedežem v drugi državi članici, v celotnem besedilu objaviti dejavnost družb z omejeno odgovornostjo, ki predlagajo vpis svojih podružnic v trgovinski register, v skladu z Enajsto direktivo.

34 Člen 2(2)(b) Enajste direktive državam članicam namreč izrecno dovoljuje, da ob vpisu podružnice tuje družbe v trgovinski register zahtevajo razkritje ustanovitvenega dokumenta, družbene pogodbe in statuta te družbe, če so v obliki posebnega dokumenta.

35 Člena 13 b(3) in 13 g(3) HGB, v povezavi s členom 10(1) GmbHG, ki se uporablja enako za družbe s sedežem na nacionalnem ozemlju in v tujini, pa zahtevata le objavo dejavnosti družb z omejeno odgovornostjo, ki predlagajo vpis podružnice v trgovinski register, in ne, kot to omogoča Enajsta direktiva, objave ustanovitvenega dokumenta ali družbene pogodbe teh družb v celotnem besedilu.

36 Poleg tega iz člena 3 Prve direktive, na katerega se je treba sklicevati v skladu s členom 1(1) Enajste direktive, kar zadeva podružnice, izhaja, da se dokumenti in podatki, ki se morajo objaviti, objavijo v skladu z eno od možnosti iz navedenega člena 3.

37 Nato je treba za odgovor na vprašanje, ali je zahteva za predujem, izračunan na podlagi objave celotnega besedila dejavnosti družbe, v skladu s členoma 43 ES in 48 ES, preučiti, ali taka zahteva ovira svobodo ustanavljanja, če podružnico družbe, ki je bila ustanovljena v skladu z zakonodajo druge države članice, obvezuje k spoštovanju pravil države, v kateri se ustanovitev izvede, glede predujmov za predvidene stroške objave.

38 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da zahteva za predujem, ki samo odraža realne upravne stroške objave, ki je v skladu z Enajsto direktivo, ne more pomeniti omejitve svobode ustanavljanja, saj ne prepoveduje, moti ali zmanjšuje privlačnosti izvrševanja te pravice.

39 Poleg tega ureditev, ki v okoliščinah, kot so te v postopku v glavni stvari, zahteva plačilo predujma, družb drugih držav članic ne more postaviti v neugoden dejanski ali pravni položaj v primerjavi s položajem družb države članice, v kateri se ustanovitev izvede (glej v tem smislu sodbo z dne 17. junija 1997 v zadevi Sodemare in drugi, C-70/95, Recueil, str. I-3395, točka 33).

40 Iz tega izhaja, da zahteva za plačilo takega predujma za predvidene stroške objave za družbo z omejeno odgovornostjo s sedežem v eni državi članici ne pomeni ovire za izvajanje njenih dejavnosti v drugi državi članici, in sicer prek podružnice, ki bi bila v tej drugi državi.

41 Nacionalno sodišče mora na podlagi dolžine besedila, ki podaja opis dejavnosti družbe, zagotoviti, da znesek zahtevanega predujma ustreza predvidenim stroškom objave v ustreznem uradnem listu. Ob tem bi se moralo to sodišče opirati na dejavnost družbe, kot je opisana v aktu o ustanovitvi družbe, ki predlaga vpis podružnice.

42 V zvezi s tem je treba poudariti, da nacionalno sodišče nikakor ni dolžno ugotavljati, ali je mogoče v skladu z ureditvijo države članice, v kateri ima sedež družba, ki predlaga vpis svoje podružnice, šteti, da je dejavnost družbe popolnoma določena samo z delom določb, ki so v aktu o ustanovitvi te družbe navedene pod naslovom „Dejavnost družbe“.

43 Zato je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da člena 43 ES in 48 ES ne nasprotujeta ureditvi države članice, ki vpis v trgovinski register podružnice družbe z omejeno odgovornostjo s sedežem v drugi državi članici podreja plačilu predujma za predvidene stroške objave dejavnosti družbe, ki je opisana v aktu o ustanovitvi te družbe.

Stroški

44 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Člena 43 ES in 48 ES ne nasprotujeta ureditvi države članice, ki vpis v trgovinski register podružnice družbe z omejeno odgovornostjo s sedežem v drugi državi članici podreja plačilu predujma za predvidene stroške objave dejavnosti družbe, ki je opisana v aktu o ustanovitvi te družbe.

Podpisi